

CODRUȚA HAINIC

EXPLORING THE INTERACTIONS BETWEEN EMOTION AND AESTHETICS

Codruța Hainic

Babes-Bolyai University, Faculty of History and Philosophy, Department of
Philosophy, Cluj, Romania

Email: codruta.hainic@ubbcluj.ro

Abstract: Gerald C. Cupchik's work, "Aesthetics of Emotion" and published by Cambridge University Press, explores the relationship between emotion and aesthetics and how the mind and body interact to shape our affections, feelings, and emotions. The work presents Cupchik's Emotional Phase Theory (EPT), which studies the interrelationships between affect, feelings, and emotions, all arranged in a hierarchy that has at its base concrete affections, located at the interface between bodily states and mental experiences. Feelings act both as an element accompanying knowledge in the case of action-oriented theories and as a form of awareness of emotional reactions. Emotions are presented as feelings charged with self-related meanings in real or imaginary social contexts, located at the top of the hierarchy. Cupchik presents emotions as emerging forms that develop in important life situations, based on bodily states, which are neutralized over time through self-regulation efforts.

Keywords: aesthetics, emotion, Gerald C. Cupchik, mind, body, affects, feelings, Emotional Phase Theory (EPT)

EXPLORAREA INTERACȚIUNILOR DINTRE EMOȚIE ȘI ESTETICĂ

Rezumat: "Estetica emoției", lucrarea lui Gerald C. Cupchik, explorează relația dintre emoție și estetică și modul în care mintea și corpul interacționează pentru a forma afectele, sentimentele și emoțiile noastre. Lucrarea prezintă teoria lui Cupchik privind fazele emoționale (Emotional Phase Theory - EPT), care studiază interrelațiile dintre afecte, sentimente și emoții, toate aranjate într-o ierarhie ce are la bază afectele concrete, situate la interfața dintre stările corporale și experiențele mentale. Sentimentele acționează atât ca un element ce însoțește cunoașterea în cazul teoriilor orientate către acțiune, cât și ca o formă de conștientizare a reacțiilor emoționale. Emoțiile sunt prezentate ca sentimente încărcate de semnificații legate de sine, în contexte sociale reale sau imaginare, situate în vârful ierarhiei. Cupchik prezintă emoțiile ca forme emergente care se dezvoltă în situații importante din viață, pe fondul unor stări corporale, care sunt neutralizate în timp prin eforturi de autoreglare.

Cuvinte-cheie: estetică, emoție, Gerald C. Cupchik, minte, corp, afecte, sentimente, Emotional Phase Theory (EPT).

Fundamentală lucrare a lui Gerald C. Cupchik publicată la Cambridge University Press și intitulată *Estetica emoției* este una dintre lucrările de referință atunci când vorbim despre relația dintre emoție și estetică, mai precis despre felul în care mintea interacționează cu corpul pentru a ne modela afectele, sentimentele și emoțiile. Apărută în cadrul seriei *Studies in Emotion and Social Interaction*, lucrarea este o bună ocazie pentru Cupchik de a-și expune propria teorie a fazelor emoționale (*Emotional Phase Theory - EPT*) încă din *Prefața* lucrării: teoria examinează interrelațiile dintre afecte, sentimente și emoții, toate dispuse într-o ierarhie care la bază are afecte foarte concrete care se află la interfața dintre stările corporale și experiențele mentale. Urmează apoi sentimentele care acționează în dublu sens: (1) ca ceva care însoțește cunoașterea în cazul teoriilor orientate către acțiune și (2) ca o formă de conștientizare a reacțiilor emoționale. În fine, emoțiile sunt plasate în vârful ierarhiei ca sentimente încărcate de semnificații legate de sine în contexte sociale, reale sau imaginare. Prin urmare, emoțiile sunt prezentate de Cupchik, sub forma unor forme emergente care se dezvoltă în situații importante de viață, pe fondul unor stări corporale, fiind neutralizate în timp prin eforturi de autoreglare¹.

De altfel, preocuparea pentru felul în care semnificația acțiunilor motorii intervine în producția și percepția estetică, este una mai veche în cazul lui Cupchik². Iar proiectul său este cu atât mai ambițios cu cât se vrea a fi o alternativă pentru teoriile dominante privitoare la emoții și artă și conexiunile dintre ele. Încrezător în ideea că aducerea laolaltă a celor două mari culturi, cea științifică și cea umanistă, poate produce o mai bună înțelegere a domeniului esteticii și emoției, Cupchik afirmă că principalul său obiectiv nu este să urmărească diferențele dintre perspectivele naturaliste și cele conceptualiste asupra emoției, ci să ofere un cadru general în care ambele direcții să-și poată găsi locul. De vreme ce perspectivele naturaliste pun accentul pe efectele implicite și ascendente ale proceselor mentale și corporale care modelează experiențele noastre emoționale aflate sub pragul de conștientizare,

iar perspectivele conceptualiste sau de „evaluare” urmăresc efectele explicite, de sus în jos ale operațiilor logice implicate în procesul de adaptare, Cupchik afirmă că este necesară gândirea unui concept cheie care să surprindă rolul pragului în modelarea experienței. În felul acesta ne putem face deja o idee mai clară despre subtitlul lucrării de față și de ce crede Cupchik că în acest fel vom putea analiza în mod conștient situațiile cu o mare încărcătură emoțională pentru noi și răspunsul optim pe care îl putem avea în fața acestora. Cât privește titlul lucrării, acesta pare la o primă vedere derutant, pentru că cercetările ce urmăresc rolul emoției în estetică sunt destul de numeroase și diverse, dar o estetică a emoției reprezintă o formulare destul de imprecisă. În intenția de a-și clarifica demersul, Cupchik va spune că înțelegerea modului în care funcționează picturile poate ajuta la integrarea abordărilor contrastante ale teoriei emoției. Altfel spus, estetica emoției implică ideea că înțelegerea proceselor estetice ne poate ajuta să ne înțelegem propriile experiențe emoționale.

Lucrarea este structurată pe două părți mari ce însumează paisprezece capitole și aproape 400 de pagini, cărora li se adaugă mai multe imagini ale unor opere de artă ce aparțin unor artiști contemporani. Prima parte se concentrează în jurul unor probleme teoretice privitoare la studiul emoției. Găsim în acest sens prezentate mai multe perspective și metode pe care Cupchik le împarte în două mari categorii, naturaliste și conceptualiste, pe care le examinează într-un mod critic pentru a-și dezvolta propriul model asupra emoției, în care perspectivele divergente pot să stea totuși împreună. Calitatea interdisciplinară a demersului lui Cupchik este surprinzătoare și abilitatea și familiaritatea cu care el se mișcă în cadrul diferitelor discipline, în special Romantismul German și Iluminismul Britanic în care își află originile perspectivele naturaliste, dar și antropologie, filosofie, psihologia lui William James, cea gestaltistă, psihanaliză freudiană, fenomenologie, studii de neuropsihologie, toate aceste dezvoltări pot să ofere celor interesați o imagine complexă a fenomenului emoției în relația sa cu arta. Este urmărită într-un mod pertinent și concis evoluția istorică a diferitelor concepte psihologice cu accent pe modelele complementare ale circuitelor neuronale care cuprind experiențele emoționale și acțiunile noastre motivate.

Principala sa realizare, din punctul meu de vedere, teoria fazelor emoționale (EPT) este expusă în capitolul al șaselea, unde vedem că cele trei concepte fundamentale care până atunci au fost folosite interșanjabil și anume, afectele, sentimentele și emoțiile alcătuiesc o piramidă în care afectele, care „au tendința de a fi globale și difuze, leagă nevoile corporale și stările apetitive cu evenimente mentale, inclusiv gânduri, dorințe sau fantezii”³ și se regăsesc la bază. Urmează apoi la mijloc, sentimentele care sugerează, pe de o parte, o conștientizare a formei și calităților globale ale experienței conștiinței, și pe de altă parte, implică cunoaștere a ceva sau a conținutului conștiinței. Despre emoții care sunt plasate în vârful piramidei aflăm că reflectă un tip de învățare care îmbunătățește răspunsul nostru corporal funcțional la o situație semnificativă pentru noi. Emoțiile sunt definite de Cupchik ca „sentimente cu semnificații legate de sine, în situații particulare; reale, implicite sau reamintite”⁴. Pe scurt, teoria fazelor emoționale, care se află în rezonanță cu perspectiva psihologiei gestaltiste datorită faptului că amândouă văd experiența perceptivă ca fiind unificată, descrie practic, diversele faze ale interacțiunii dintre corp și minte în situațiile vieții cotidiene.

Partea a doua a lucrării abordează estetica în contextele creației și receptării și investighează totodată potențialul ei de a fundamenta o teorie unificată a emoției. Merită în acest sens, amintit în mod special capitolul al unsprezecelea care conține discuții pe marginea lucrărilor unor cunoscuți artiști contemporani ca Ihor Holubizky, Tony Scherman al cărui tablou, *Poseidon*, se află chiar pe coperta cărții lui Cupchik, Harry Tiefenbach, Stacey Spiegel, Andy Patton, Yuval Avital și alții. Găsim aici o serie de informații de specialitate despre dinamica proceselor emoționale și estetice cu accent pe ideea că obiectivul cercetării, care nu trebuie scăpat din vedere este acela ca înțelegerea diferitelor moduri complementare de a fi în lume se traduce printr-o capacitate a noastră de a ne mișca fluid între acțiunile pragmatice și diferitele reacții emoționale din viața cotidiană.

Pentru a oferi o considerație finală, voi spune că lucrarea lui Cupchik conține un bogat material de analiză și merită cu prisosință citită de către cei preocupați de studiul emoției și de relevanța sa pentru experiențele estetice. Teoria sa a fazelor emoționale, careia i se

adaugă și numeroasele experimente desfășurate de Cupchik în laboratorul său din Toronto, pot fi considerate resurse extrem de utile pentru înțelegerea proceselor emoționale care intervin în atitudinea pe care o avem despre artă.

Acknowledgements

The publication of this review was supported by the 2021 Development Fund of the UBB.

Note:

¹ Gerald C. Cupchik, *The Aesthetics of Emotion: Up the Down Staircase of the Mind-Body* (Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press, 2016), XV.

² Vezi Gerald C. Cupchik, "From perception to production: A multilevel analysis of the aesthetic process" în *Emerging visions of the aesthetic process: Psychology, semiology, philosophy*, ed. G.C. Cupchik and J. László (New York/Cambridge: Cambridge University Press, 1992), 83–99. Gerald. C. Cupchik, O. Vartanian, A. Crawley, and D.J. Mikulis, „Viewing artworks: Contributions of cognitive control and perceptual facilitation to aesthetic experience”, *Brain and Cognition*, 70 (2009): 84–91.

³ Gerald C. Cupchik, *The Aesthetics of Emotion: Up the Down Staircase of the Mind-Body*, p. 118.

⁴ Ibidem, p. 131.

Bibliografie

Cupchik, Gerald C. 2016. *The Aesthetics of Emotion: Up the Down Staircase of the Mind-Body* (Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press).

Cupchik, Gerald C. 1992. "From perception to production: A multilevel analysis of the aesthetic process". În *Emerging visions of the aesthetic process: Psychology, semiology, philosophy* Ed. G.C. Cupchik and J. László (New York/Cambridge: Cambridge University Press), 83–99.

Cupchik, Gerald C., O. Vartanian, A. Crawley, and D.J. Mikulis. 2009. „Viewing artworks: Contributions of cognitive control and perceptual facilitation to aesthetic experience” . *Brain and Cognition*. 70: 84–91.